

Въ Качанишката Клисура българитѣ сж отбити отъ арнаутско население и се запазили въ долината на рѣчицата Лѣпенецъ около долното ѝ течение. По на сѣверъ българското население завзема южнитѣ поли на Скопска Църна Гора, като отстѣпило само най-високитѣ вододрѣлни вършини на арнаутитѣ; но щомъ се минава въ прѣдрѣлитѣ на Кумановската Каза, българитѣ отстѣпили отъ политѣ на прѣдрѣлната планина до желѣзната линия, която сега остана прѣдрѣлъ на българското население дори до сърбската граница.

Отвѣдъ Църна Гора въ долината на Българска Морава българското население е запазено въ голѣма частъ на Гиланската Каза.¹⁾ Тая каза е погранична между Македония и Стара Сърбия. Силниятъ арнаутски напливъ я откъсналъ съвсѣмъ отъ Македония, и българитѣ останали само въ беговскитѣ чифлици около долината на Морава, като се стѣсняватъ границитѣ имъ постоянно отъ арнаутитѣ.

На сѣверъ българскиятъ елементъ е чистъ до самата сърбска граница, дѣто се досѣга съ Вранския Окръгъ, сѣщо населенъ съ Българи.²⁾

Въ Македония, както и въ горна България и Тракия сж загубени старитѣ племенни дѣлежи между българското население. Отъ старитѣ имена се запазило до сега само името на *бърсяцитѣ*. Това племе е населявало нѣкога голѣма частъ отъ Македония около градоветѣ Битоля, Охридъ, Прилѣпъ и Велесъ.³⁾ И до сега тия мѣста сж гжсто населени съ българи, които се отличаватъ отъ своитѣ съсѣди по говоръ, облѣкло и жилища. Старото племенно име се зачувало най-добрѣ въ Кичевската Котловина. Кичевци наричатъ себе си *бърсяци*⁴⁾ и се гордѣятъ съ това име. Малката паланчица Крушево е населена съ прѣселенци отъ Кичевско и Дебъръ, които добрѣ се отличаватъ едни отъ други, и се именуватъ бърсяци и мияци.⁵⁾ Въ Горна Прѣспа бърсякъ се нарича човѣкъ юнакъ, личенъ и смѣлъ. Въ Охридско и Дебъръ това име не се споменува; сѣщо и въ Прилѣпско.

На западъ отъ бърсяцитѣ, отвѣдъ Бистра Планина, въ Дебъръ, сж запазени мѣстни имена на жителитѣ отъ нѣкои краища. Населението отъ Мала Рѣка, безъ селото Горно Косоврасти, се нарича

¹⁾ Hahn, Reise von Belgrad nach Salonik, Wien, 1868. стр. 147.

²⁾ Все тамъ, 56, 58, 65, 87.

³⁾ Пречекъ, История на българитѣ, 149; Дриновъ, Заселение, 163.

⁴⁾ В. К., Кичево и Прѣчиста. Библиотека, III. 95.

⁵⁾ В. Кънчовъ, Градъ Крушево. Библиотека, XI. 2.